TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2010. gada 15. aprīlī *

Lieta C-215/08

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Bundesgerichtshof* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2008. gada 5. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2008. gada 22. maijā, tiesvedībā

E. Friz GmbH

pret

Carsten von der Heyden.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs, kas pilda pirmās palātas priekšsēdētāja pienākumus, A. Ticano [*A. Tizzano*] (referents), tiesneši E. Levits, E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kasel*],

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerāladvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*],
sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2009. gada 18. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— K. fon der Heidena [*Von der Heyden*] vārdā — N. Gross [*N. Gross*], *Rechtsanwalt*,

— Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*], kā arī J. Kempere [*J. Kemper*] un S. Uncaitiga [*S. Unzeitig*], pārstāvji,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — V. Vilss [*W. Wils*] un H. Krēmers [*H. Krämer*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2009. gada 8. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudicālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1985. gada 20. decembra Direktīvas 85/577/EEK par patērētāja aizsardzību attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti ārpus uzņēmuma telpām (OV L 372, 31. lpp.; turpmāk tekstā — "direktīva"), 1. panta 1. punktu un 5. panta 2. punktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *E. Friz GmbH* (turpmāk tekstā — "*Friz*") un K. fon der Heidenu pēc tam, kad K. fon der Heidens atteicās no dalības *Friz* pārvaldītajā slēgtajā nekustamo īpašumu fondā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

3 Direktīvas preambulas ceturtajā un piektajā apsvērumā ir noteikts:

"tā kā ārpus tirgotāja uzņēmuma telpām noslēgto līgumu īpatnība ir tāda, ka parasti tirgotājs pats uzsāk līguma apspriešanu, kam patērētājs nav gatavs vai ko tas negaida;

tā kā patērētājam bieži nav iespējas salīdzināt piedāvājuma kvalitāti un cenu ar citiem piedāvājumiem; [..]

tā kā jānodrošina patērētājam atteikuma tiesības vismaz septiņas dienas, lai dotu viņam iespēju izvērtēt saistības, kas izriet no līguma."

4 Minētās direktīvas 1. panta 1. punktā ir noteikts:

"Šī direktīva attiecas uz līgumiem, saskaņā ar kuriem tirgotājs patērētājam piegādā preces vai sniedz pakalpojumus un kurus noslēdz:

[..]

— tirgotāja veikta apmeklējuma laikā:

i) patērētāja mājās vai cita patērētāja mājās;

[..]

ja apmeklējums nenotiek pēc patērētāja izteikta pieprasījuma."

5 Minētās direktīvas 2. pantā paredzēts:

"Šajā direktīvā:

[..]

— "tirgotājs" ir fiziska vai juridiska persona, kas attiecīgajā darījumā darbojas savā tirdzniecības vai profesionālajā statusā, un jebkura persona, kura darbojas tirgotāja vārdā vai vietā."

6 Atbilstoši direktīvas 3. panta 2. punktam:

"Šī direktīva neattiecas uz:

a) nekustamā īpašuma būvniecības, pirkuma un nomas līgumiem vai līgumiem par citām tiesībām attiecībā uz nekustamo īpašumu.

Šī direktīva attiecas uz līgumiem par preču piegādi un par to iekļaušanu nekustamā īpašumā vai līgumiem par nekustamā īpašuma remontu;

[..]."

7 Šīs pašas direktīvas 4. pantā ir noteikts:

"Darījumos, uz kuriem attiecas 1. pants, tirgotājiem ir jādod patērētājiem rakstveida paziņojums par to atteikuma tiesībām 5. pantā noteiktajā laikā, paziņojumā norādot tās personas vārdu un adresi, pret kuru šādas tiesības var izmantot.

Šādu paziņojumu datē un tajā norāda ziņas, pēc kurām var identificēt līgumu. To nodod patērētājam:

a) gadījumā, kas paredzēts 1. panta 1. punktā — līguma noslēgšanas laikā;

[..]

Dalībvalstis nodrošina, lai to valstu tiesību aktos būtu paredzēti attiecīgi patērētāju tiesību aizsardzības pasākumi tajos gadījumos, kad šajā pantā minētā informācija nav sniegta."

8 Direktīvas 5. pantā ir paredzēts:

"1. Patērētājam ir tiesības ne mazāk kā septiņu dienu laikā no dienas, kad patērētājs saņēmis 4. pantā minēto paziņojumu, atteikties no darījuma saistībām, saskaņā ar valsts tiesību aktos noteikto procedūru, nosūtot paziņojumu. Ir pietiekami, ja paziņojumu nosūta pirms šā laikposma beigām.

2. Paziņojuma nosūtīšana atbrīvo patērētāju no jebkādām saistībām, kas izriet no izbeigtā līguma."

9 Direktīvas 7. pantā ir noteiks:

"Ja patērētājs izmanto atteikuma tiesības, šāda atteikuma likumīgo spēku nosaka valsts tiesību akti, jo īpaši tie, kas attiecas uz maksājumu atlīdzību par piegādātām precēm un pakalpojumiem un uz saņemto preču atdošanu atpakaļ."

Valsts tiesiskais regulējums

10 Direktīva Vācijas tiesībās tika transponēta ar 1986. gada 16. janvāra Likumu par sliekšņa darījumu un līdzīgu darījumu atcelšanu (*Gesetz über den Widerruf von Haustürgeschäften und ähnlichen Geschäften*, *BGBl.* 1986 I, 122. lpp.).

11 Minētā likuma (turpmāk tekstā — "*HWiG*") *HWiG* 1. panta 1. punkts — redakcijā, kas bija spēkā pamata lietas faktisko apstākļu rašanās laikā, — paredzēja:

"Gribas izteikums par līguma noslēgšanu attiecībā uz maksas pakalpojumu, ko gribas izteicējs (klients), kas uz to pamudināts, paudis:

1. Pēc mutiskām sarunām savā darba vietā vai privātajā dzīvesvietā,

[..]

stājas spēkā tikai tad, ja turpmāko septiņu dienu laikā klients to rakstveidā neatsauc."

12 *HWiG* 3. panta 1. punktā ir noteikts:

"Piekrišanas atsaukuma gadījumā katrai no pusēm ir jāatdod atpakaļ saņemtais. Atsaukšanas iespēja saglabājas saņemtās lietas sabojāšanās, bojāejas vai citas atdošanas neiespējamības gadījumā. Ja klients ir atbildīgs par lietas sabojāšanos, bojāeju vai citu atdošanas neiespējamību, tam ir jāatlīdzina otrai līguma pusei lietas vērtības starpība vai visa lietas vērtība."

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

13 1991. gada 23. jūlijā, pēc sarunām, kas norisinājās viņa privātajā dzīvesvietā ar sabiedrības *Roland Steuerberaungs GmbH* (turpmāk tekstā — "sabiedrība *Roland*") pārstāvi, K. fon der Heidens pievienojās slēgtam nekustamo īpašumu fondam kā ieguldītājs, par dalību fondā pretī ieguldot kapitālā DEM 384 044. Šī fonda, kas izveidots kā civiltiesību personālsabiedrība un ko veido 46 dalībnieki, mērķis bija viena nekustamā īpašuma Berlīnē restaurēšana, modernizēšana un pārvaldīšana. Pievienošanās brīdī šo fondu pārvaldīja sabiedrība *Roland*.

14 2002. gada 6. augustā K. fon der Heidens bez iepriekšēja brīdinājuma uzteica savu līdzdalību minētajā civiltiesību sabiedrībā un, pamatojoties uz *HWiG* 3. pantu, atteicās no dalības tajā.

15 *Friz* kā minētā nekustamo īpašumu fonda pārvaldniece pieprasīja K. fon der Heidenam samaksāt summu EUR 16 319 apmērā kā negatīvo atlikumu, kas atbilst starpībai starp sākotnējā ieguldījuma vērtību, ko viņš pārskaitījis brīdī, kad pievienojies šai sabiedrībai, un tā zaudējumu daļu, kas minētajai sabiedrībai bija radušies līdz brīdim, kurā viņš atteicās no savas dalības.

16 Pirmās instances tiesa šo lūgumu apmierināja, bet apelācijas instances tiesa pēc K. fon der Heidena pārsūdzības to vēlāk noraidīja. Apelācijas instances tiesa atzina, ka fakts, ka sabiedrības dalībnieks īsteno savas atteikuma tiesības, nevar radīt šim dalībniekam pienākumu maksāt par dalību šajā sabiedrībā. Patiesībā šāda prasība radītu tādu direktīvas noteikumu pārkāpumu, saskaņā ar kuriem patērētajam, kurš īstenojis savas atteikuma tiesības, vairs nav pienākuma pildīt atsauktajā līgumā paredzētās saistības un tam ir jāatlīdzina par saņemtajiem pakalpojumiem.

17 Pret šo apelācijas instances tiesas nolēmumu *Friz* iesniedza kasācijas [*Revision*] sūdzību *Bundesgerichtshof* [Federālajā augstākajā tiesā]. Lēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu minētā tiesa atzīst, ka saskaņā ar valsts tiesu praksi gadījumā, kad sabiedrības dalībnieks, kas ir pievienojies sabiedrībai pēc apmeklējuma tā dzīvesvietā, pēc tam atsakās no dalības nekustamo īpašumu fondā, šis atteikums pilnībā neatbrīvo patērētāju no visām atbilstošajām līgumsaistībām (*ex tunc* iedarbība), bet gan rada tādas sekas, ka minētajam patērētājam ir jāpilda pienākumi, ko tas uzņēmies līdz brīdim, kad viņš paziņojis par savu atteikumu (*ex nunc* iedarbība).

18 Saskaņā ar šo judikatūru patērētāja atteikuma tiesību izmantošanas sekas nav "iepriekšējā stāvokļa atjaunošana", kā turpretim saskaņā ar Tiesas interpretāciju to paredz direktīvas 5. panta 2. punkts (skat. it īpaši 2005. gada 25. oktobra spriedumu lietā C-350/03 *Schulte*, Krājums, I-9215. lpp., 88. un 92. punkts).

19 Šādos apstākļos, uzskatot, ka tajā ierosinātās lietas atrisinājums ir atkarīgs no direktīvas 1. panta 1. punkta un 5. panta 2. punkta interpretācijas, *Bundesgerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1. Vai [..] direktīvas [..] 1. panta 1. punkt[s] [..] ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas uz patērētāja pievienošanos personālsabiedrībai, līgumsabiedrībai, apvienībai vai

kooperatīvai sabiedrībai, ja pievienošanās galvenais mērķis nav kļūt par sabiedrības, apvienības vai kooperatīvās sabiedrības dalībnieku, bet — kā tas bieži notiek tieši saistībā ar pievienošanos slēgtam nekustamo īpašumu fondam — dalība apvienībā kā biedram ir tikai cits kapitāla ieguldījuma veids vai pakalpojumu, kuri parasti ir abpusējo līgumu priekšmets, saņemšanas veids?

2) Vai [..] direktīvas [..] 5. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas šīs direktīvas 7. panta izpratnē nepieļauj tādas valsts mērogā paredzētas (tiesu praksē radītas) tiesiskās sekas, saskaņā ar kurām gadījumā, ja sliekšņa darījumā iesaistītais patērētājs paziņo par pievienošanos sabiedrībai un vēlāk atsakās no dalības sabiedrībā, patērētājam, kurš ir izmantojis atteikuma tiesības, atteikuma spēkā stāšanās brīdī rodas prasījuma tiesības pret sabiedrību, apvienību vai kooperatīvo sabiedrību saistībā ar galīgo atlikumu, kas tam pienākas un ko aprēķina dienā, kad atteikšanās pilnībā stājas spēkā, — proti, patērētājs saņem summu, kas atbilst tā dalības sabiedrības, apvienības vai kooperatīvās sabiedrības kapitālā vērtībai attiecību izbeigšanās brīdī, ar no tā izrietošajām (iespējamajām) tiesiskajām sekām, ka sabiedrības, apvienības vai kooperatīvās sabiedrības ekonomiskās darbības rezultātā patērētājs saņem vai nu mazāku summu nekā tā kapitālieguldījuma vērtība, vai pat tam vēlāk ir jāveic maksājumi iepriekš minētajām sabiedrībām, kas pārsniedz zaudēto kapitālieguldījumu, kurš tika iemaksāts, tā daļas negatīva galīgā atlikuma dēļ?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

20 Vispirms ir jānorāda, kā to darījis arī K. fon der Heidens un Vācijas valdība, ka, kaut arī pamata lieta attiecas uz tādiem gadījumiem, kad patērētājs ir pievienojies slēgtam

nekustamo īpašumu fondam, kas izveidots kā personālsabiedrība, iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi ir attiecināmi arī uz cita veida sabiedrībām un cita veida apvienībām, tādām kā līgumsabiedrības, apvienības vai kooperatīvās sabiedrības.

21 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka, kaut arī ņemot vērā kompetenču sadali prejudiciāla nolēmuma tiesvedības ietvaros, tikai valsts tiesa nosaka Tiesai uzdodamo jautājumu priekšmetu, Tiesa ir arī nospriedusi, ka ārkārtas apstākļos tā var pārbaudīt apstākļus, kādos valsts tiesa pie tās vērsusies, lai pārbaudītu savas kompetences esamību.

22 Tā tas it īpaši ir gadījumā, ja ir acīmredzams, ka Savienības tiesību interpretācijai, ko lūgusi valsts tiesa, nav nekāda sakara ar pamata prāvā esošo situāciju vai tās priekšmetu vai ja problēma ir hipotētiska (šajā ziņā skat. 1995. gada 15. decembra spriedumu lietā C-415/93 *Bosman*, *Recueil*, I-4921. lpp., 61. punkts; 2006. gada 15. jūnija spriedumu lietā C-466/04 *Acereda Herrera*, Krājums, I-5341. lpp., 48. punkts, un 2008. gada 31. janvāra spriedumu lietā C-380/05 *Centro Europa* 7, Krājums, I-349. lpp., 53. punkts).

23 Šajā gadījumā jāsecina, ka iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi ir hipotētiski, jo tie attiecas gan uz patērētāja pievienošanos līgumsabiedrībai, gan apvienībai, kā arī kooperatīvajai sabiedrībai.

24 Līdz ar to Tiesa ir kompetenta pieņemt nolēmumu attiecībā uz šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu tikai tiktāl, ciktāl tas attiecas uz pamata lietas situāciju, proti, uz patērētāja pievienošanos slēgtam nekustamo īpašumu fondam, kas izveidots kā personālsabiedrība.

Par pirmo jautājumu

25 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai direktīva ir piemērojama tādam līgumam kā pamata lietā par patērētāja pievienošanos slēgtam nekustamo īpašumu fondam, kas izveidots kā personālsabiedrība un kas rada līgumattiecības starp patērētāju un minētā fonda pārvaldītāju, ja, kā apgalvo iesniedzējtiesa, pievienošanās galvenais mērķis nav kļūt par minētās sabiedrības dalībnieku, bet tas ir tikai viens no kapitāla ieguldījuma veidiem.

26 Lai atbildētu uz šo jautājumu, jāatgādina, ka saskaņā ar direktīvas 1. panta 1. punkta otro ievilkumu tā attiecas uz līgumiem, kurus tirgotāja veikta apmeklējuma laikā noslēdz patērētāja mājās, ja apmeklējums nenotiek pēc patērētāja izteikta pieprasījuma.

27 Direktīvas 2. pantā ir precizēts, ka ar jēdzienu "tirgotājs" šīs direktīvas izpratnē ir jāsaprot jebkura fiziska vai juridiska persona, kas attiecīgajā darījumā darbojas savā tirdzniecības vai profesionālajā statusā, un jebkura persona, kura darbojas tirgotāja vārdā vai vietā.

28 Pamata lietā no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka K. van der Haidena paziņojumu par pievienošanos minētajam nekustamo īpašumu fondam, kuru līguma noslēgšanas brīdī, darbojoties savā tirdzniecības vai profesionālajā statusā, pārvaldīja sabiedrība *Roland*, patērētājs parakstīja apmeklējuma, kas norisinājās minētā patērētāja dzīvesvietā un kas nenotika pēc patērētāja izteikta pieprasījuma, laikā. Apmaiņā par šo pievienošanos K. van der Haidens kā ieguldījumu kapitālā uz minētās sabiedrības bankas kontu pārskaitīja DEM 384 044.

29 No lietas materiāliem arī izriet, ka šo apmeklējumu veica sabiedrības *Roland* pārstāvis, rīkojoties kā nekustamo īpašumu fonda pārvaldītājs un saņemot no minētā fonda komisijas naudu par katru līgumu, kas noslēgts ar jaunu dalībnieku.

30 Šādos apstākļos ir jāsecina, ka patērētāja pievienošanās slēgtam nekustamo īpašumu fondam, kas izveidots kā personālsabiedrība, tādos apstākļos, kā to aprakstījusi iesniedzējtiesa, ir atzīstama par vienu no direktīvas 1. pantā paredzētajām objektīvajām situācijām un līdz ar to tā ietilpst minētās direktīvas piemērošanas jomā.

31 Šo secinājumu neatspēko Vācijas valdības argumentācija, saskaņā ar kuru, ņemot vērā, ka nekustamo īpašumu fonda mērķis ir nekustamā īpašuma restaurēšana, modernizēšana un pārvaldīšana, paziņojumu par pievienošanos minētajam fondam var uzskatīt par līgumu, kas attiecas uz "citām tiesībām attiecībā uz nekustamo īpašumu" direktīvas 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē; līgums, kurš šī iemesla dēļ neietilpst direktīvas piemērošanas jomā.

32 Šajā sakarā vispirms ir jāatgādina, ka no pastāvīgās judikatūras izriet, ka atkāpes no Savienības tiesību normām, kas attiecas uz patērētāju aizsardzību, ir jāinterpretē šauri (skat. it īpaši 2001. gada 13. decembra spriedumu lietā C-481/99 *Heininger*, *Recueil*, I-9945. lpp., 31. punkts).

33 Līdz ar to, ņemot vērā lietas materiālus, pietiek norādīt, ka K. von der Haidena parakstītais līgums attiecas nevis uz kaut kādām tiesībām attiecībā uz nekustamo īpašumu, proti, tiesībām, kurām ir piemērojama direktīvas 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētā atkāpe, bet gan tikai uz pievienošanos nekustamo īpašumu fondam, iegūstot līdzdalību personālsabiedrībā apmaiņā pret ieguldījumu kapitālā.

34 Šādos apstākļos uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka direktīva ir piemērojama tādam līgumam, kas noslēgts tādos apstākļos kā pamata lietā un attiecas uz patērētāja pievienošanos slēgtam nekustamo īpašumu fondam, kas izveidots kā personālsabiedrība, ja pievienošanās galvenais mērķis nav kļūt par minētās sabiedrības dalībnieku, bet vienīgi kapitāla ieguldījuma veikšana.

Par otro jautājumu

35 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai direktīvas 5. panta 2. punkts pieļauj tādu judikatūrā radītu valsts noteikumu, saskaņā ar kuru patērētājam, ja tas atsakās no dalības slēgtā nekustamo īpašumu fondā, kas izveidots kā personālsabiedrība, kuram patērētājs pievienojies pēc iepriekš nepieprasīta apmeklējuma tā dzīvesvietā, attiecībā pret šo fondu ir tiesības uz galīgo norēķinu, kuru aprēķina, ņemot vērā viņa dalības vērtību attiecību izbeigšanās dienā, tādējādi pieļaujot iespēju, ka viņam var tikt izmaksāta mazāka summa nekā tā, ko tas ieguldījis, vai ka tam tiek uzlikts pienākums samaksāt daļu no fonda zaudējumiem.

36 Lai atbildētu uz šo jautājumu, vispirms ir jāatgādina, ka, pirmkārt, saskaņā ar direktīvas 5. panta 1. punktu patērētājam ir tiesības ne mazāk kā septiņu dienu laikā no dienas, kad tirgotās patērētāju rakstiski informējis par šādām tiesībām, kā arī par veidu un nosacījumiem, kā izmantot šīs tiesības, atteikties no darījuma saistībām.

37 Otrkārt, direktīvas 5. panta 2. punkts paredz, ka patērētāja paziņojums par atteikšanos no darījuma saistībām atbrīvo patērētāju no jebkādām saistībām, kas izriet no līguma.

38 No tā izriet, ka, ja patērētājs ir bijis atbilstoši informēts par savām atteikuma tiesībām, viņš var atbrīvoties no savām līgumsaistībām, īstenojot savas atteikuma tiesības direktīvas 5. panta 1. punktā paredzētajā termiņā saskaņā ar valsts tiesību aktos noteikto procedūru.

39 Turpretī, kā arī Tiesa to jau nolēmusi, ja viņš nav saņēmis šādu informāciju, šis ne mazāk kā septiņu dienu ilgais termiņš nesāktos, kā rezultātā patērētājs varētu izmantot minētās atteikuma tiesības jebkurā brīdī saskaņā ar direktīvas 5. panta 1. punktu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Heinenger*, 45. punkts).

40 Šajā gadījumā tomēr jānorāda, ka iesniedzējtiesa ir uzdevusi savu jautājumu, atsaucoties uz direktīvas 5. panta 2. punktu un tātad tādas situācijas ietvaros, kad patērētāja paziņojums par atteikumu ir nosūtīts saskaņā ar minētā panta 1. punktā noteikto procedūru.

41 Šādā kontekstā *Bundesgerichtshof* uzdotā jautājuma mērķis ir noskaidrot, kādā mērā tāds judikatūrā radīts valsts tiesību noteikums kā pamata lietā var ierobežot tiesiskās sekas, kas izriet no minētajā 5. panta 1. punktā paredzēto atteikuma tiesību īstenošanas.

42 Šajā sakarā ir jāatgādina, kā arī to paredz direktīvas 7. pants, ka tiesiskās sekas, kas attiecas uz patērētāja atteikuma tiesību īstenošanu, nosaka saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

43 Turklāt no judikatūras var secināt, ka, kaut arī šāda iespējamā atteikuma sekas tiek noteiktas saskaņā ar valsts tiesībām, dalībvalstīm tomēr jāizmanto savas pilnvaras šajā jomā ievērojot Savienības tiesības un it īpaši direktīvas normas, kas interpretētas

saskaņā ar tās mērķiem un lietderīgas iedarbības apsvērumiem. Līdzīgi valsts tiesām, izskatot strīdu starp privātpersonām, valsts tiesību noteikumi, cik vien tas iespējams, ir jāinterpretē atbilstoši direktīvas formulējumam un mērķim, lai rastu risinājumu, kas atbilst tās mērķim (šajā ziņā skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Schulte*, 69., 71. un 102. punkts).

44 Tomēr, kā Tiesai jau ir bijusi iespēja precizēt, kaut arī nav nekādu šaubu par to, ka direktīvas mērķis ir patērētāju aizsardzība, tas nenozīmē, ka šāda aizsardzība ir absolūta. Gan no vairāku šīs direktīvas tiesību normu redakcijas, gan pašas struktūras izriet, ka minētā aizsardzība ir pakļauta noteiktiem ierobežojumiem (šajā ziņā skat. 2008. gada 10. aprīļa spriedumu lietā C-412/06 *Hamilton*, Krājums, I-2383. lpp., 39. un 40. punkts).

45 Runājot it īpaši par sekām, kas izriet no atteikuma tiesību izmantošanas, ir skaidrs, ka Tiesa ir atzinusi, ka atteikuma paziņojuma nosūtīšana gan patērētājam, gan tirgotājam nozīmē sākotnējās situācijas atjaunošanu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Schulte*, 88. punkts). Tomēr no tā neizriet, ka direktīva izslēdz to, ka patērētājam atsevišķos specifiskos gadījumos var būt saistības pret tirgotāju un vajadzības gadījumā tam ir jāuzņemas atsevišķas sekas, kas izriet no viņa atteikuma tiesību īstenošanas (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Schulte*, 93. punkts).

46 Tieši ņemot vērā šos apsvērumus, ir jāpārbauda, vai direktīva pieļauj tādu valsts noteikumu, saskaņā ar kuru patērētājam, kurš atsakās no savas dalības slēgtā nekustamo īpašumu fondā, kas izveidots kā personālsabiedrība, ir tiesības attiecībā pret šo sabiedrību [saistībā ar galīgo atlikumu], kas tiek aprēķināts, ņemot vērā viņa dalības vērtību dienā, kad viņš izstājas no šīs sabiedrības.

47 Šķiet, šāda ir situācija attiecībā uz valsts tiesību noteikumu pamata lietā.

48 Kā arī to atzīst *Bundesgerichtshof* savā lēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu, šī noteikuma mērķis ir nodrošināt atbilstoši civiltiesību vispārējiem principiem apmierinošu līdzsvaru, kā arī taisnīgu risku sadalījumu starp dažādām ieinteresētajām pusēm.

49 Pirmkārt, šāds noteikums dod patērētājam, kurš atsakās no savas dalības slēgtā nekustamo īpašumu fondā, kas izveidots kā personālsabiedrība, iespēju atgūt savas daļas, uzņemoties daļu no riskiem, kas raksturīgi visiem tāda veida kapitālieguldījumiem kā pamata lietā. Otrkārt, tas arī atbrīvo pārējos dalībniekus un/vai kreditorus tādos apstākļos kā pamata lietā no pienākuma uzņemties finansiālās sekas, kas saistītas ar atteikumu no šīs pievienošanās, kura turklāt radusies pēc tāda līguma parakstīšanas, kura puses iepriekš minētās personas nav bijušas.

50 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu jāatbild, ka direktīvas 5. panta 2. punkts tādos apstākļos kā pamata lietā pieļauj tādu valsts noteikumu, saskaņā ar kuru patērētājam, ja tas atsakās no dalības slēgtā nekustamo īpašumu fondā, kas izveidots kā personālsabiedrība, kuram patērētājs pievienojies pēc iepriekš nepieprasīta apmeklējuma tā dzīvesvietā, attiecībā pret šo fondu ir tiesības uz galīgo norēķinu, kuru aprēķina, ņemot vērā viņa dalības vērtību dienā, kad viņš izstājās no šī fonda, tādējādi pieļaujot iespēju, ka viņam var tikt izmaksāta mazāka summa nekā tā, ko tas ieguldījis, vai ka tam tiek uzlikts pienākums samaksāt daļu no minētā fonda zaudējumiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

51 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) Padomes 1985. gada 20. decembra Direktīva 85/577/EEK par patērētāja aizsardzību attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti ārpus uzņēmuma telpām, ir piemērojama līgumam, kas noslēgts tādos apstākļos kā pamata lietā un attiecas uz patērētāja pievienošanos slēgtam nekustamo īpašumu fondam, kas izveidots kā personālsabiedrība, ja pievienošanās galvenais mērķis nav kļūt par minētās sabiedrības dalībnieku, bet vienīgi kapitāla ieguldījuma veikšana;

2) Direktīvas 85/577 5. panta 2. punkts tādos apstākļos kā pamata lietā pieļauj tādu valsts noteikumu, saskaņā ar kuru patērētājam, ja tas atsakās no dalības slēgtā nekustamo īpašumu fondā, kas izveidots kā personālsabiedrība, kuram patērētājs pievienojies pēc iepriekš nelūgta apmeklējuma tā dzīvesvietā, attiecībā pret šo fondu ir tiesības uz galīgo norēķinu, kuru aprēķina, ņemot vērā viņa dalības vērtību dienā, kad viņš izstājās no šī fonda, tādējādi pieļaujot iespēju, ka viņam var tikt izmaksāta mazāka summa nekā tā, ko tas ieguldījis, vai ka tam tiek uzlikts pienākums samaksāt daļu no minētā fonda zaudējumiem.

[Paraksti]